

O'ZBEKİSTON

VOZI

• 2005-yil

• 13-sentabr

• 117 (27.452)

• www.uzbekistonovozi.uz

IJTIMOY-
SIYOSIY
GAZETA

• 1918-yil 21-iyundan chiqsa boshlagan.

Алишер Навоий номли марказий истироҳат боғи

ИСТИҚЛОЛ БОҒЛАРИ

Бунёдкорлик ва ободончилик ишлари.

Афсуски, истибод даврида милий боғ яратиш санъатига ётибор бўлмади. Боз устига, эски тузум йилларида пахта майдонларини кенгайтириши зеваига қанчадан-канча боғлар, токзорлар киркаб ташанди. Юртимизда манзарали ва мевали боғлар яратиш ишларни бўлди.

Шўролар даврида ташкил этилган маданият ва истироҳат боғлари асосан бир хил колилда, базъи холларда тегиши худуд икимига мос келимайдиган дарахтлардан иборат эди. Нихоллар кўпичка пала- partiши экилар ва боз устига дарахтларнинг сара, хушманзара навларини ташлаша жиддий ётибор каралтилмас эди.

Мустакилликка ёришилган, боща соҳалар катори бу соҳага ҳам ётибор кесин ўзгарди. Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида пойтахтимизда ҳамда вилоятлар марказлари катор манзарали ва мевали боғларни ташкил этиши, хусусан уларни сунъий ҳавзапар, каналлар, фаввора ва хувузлар билан биргалини барпо этиши таҳриси айланмомда. Бунда, бир томондан, боғ яратиш санъати борасидаги милий айланаримизни ривожлантиришига алоҳида ётибор бериладиган бўлса, иккича томондан, ҳар бир жойнинг икими, манзараси, шаҳарсозлик ва иқтисодий шароити хисобга олинаётган.

Богимники — бөғонники», деганларидек, дарахт эксан, боғ кўлганларнинг номи эл-юрт тилида, дилида аబадий қолади. Шундай кезлардан қарийб 700 тил илгари Самарқанд атрофидаги бунёд этилган машүр Амир Темур боғлари ёдга тушади. Боги Баланд, Боги Беҳзот, Боги Давлатобод, Боги Дилкуш, Боги Жаҳоннома, Боги Майдон, Боги Нав, Боги Чинор ва Боги Шамол — Амир Темурнинг ён машуғул боғлариди. Кадимда уларни сайдёлар, тарихилар Эрам боғларига кўйлашган.

Тарихий манбаларга кўра, Самарқанд атрофидаги булардан ташкиари яна бир ҳанча боғлар бўлган. Боги Бўйду, Боги Зоғон, Боги Накши Жаҳон, Боги Амирзода Шоҳруҳ, Богча, Боги Дилярўз, Боги Шерон, Гулбоғ, Лолазор, Бедан кўрги, Чумчукли, Фозхона ва бошча боғлар шулар жумласидандир. Соҳибқироннинг боғ барпо этиши айланасини темурлилардан Шоҳруҳ, Улубек, Бобур каби боболаримиз ҳам давом этишишган.

БОҒ ЯРАТИШ САНЪАТИ

Бодорлик, яни боғ тушиб — хиёбон, боғ, чорбоб ёки шунга ўшаш бошқа кўкаламзорашибирган юйлар яратиш ўзига хос санъат демактир. Ушбу санъат ўз меморий ечими, таркибидаги кўшларни, хувузлари, химла-ҳил дарахтлари, чаманзорлари билан айланави мъморлика алоҳида ўрин тутида.

Аходдорлимиз бу борада катта тажриба ва бетакор услуга ёғаси бўлишган. Мутахассисларнинг ётироф этишлари, Европада боғ яратиш санъати айлан Шарқ айланлари таъсирда ривожланган.

Дастлабки боғлар атрофидаги меморлик асосан ҳам гишт, пахса ва синчор иморатлардан иборат бўлган. Улар замонлар ўтиши билан ёғин-сочин тифайли бузилиб кетган. Жаннатмондан кўхна болгаримиз, уларнинг муҳим таркибий қисми — кўшк-кошоналар, хувуз-фавворалар, афсуски, факат достонларда ва миниаторя расмларида муҳраба ниб қолган.

Таъқидлаш жоизи, Амир Темур боғларининг тузишлини жуда ўзига хос бўлган. Боғлар асосан иккича кўринишда барпо этилган. Бир тоифадаги боғлар мунтазам река асосида барпо килиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

Бошча тоифадаги боғлар кўринонда бўлиб, асосан табиий шароитда вуҳудга келган дарахтзор ва чакалакор бағрида барпо этилган. Бу боғларни келиниб, гул, бута, дар-дараҳтлар аник тартиб билан ўтказилган. Одатда «юр-боғ» деб юритилга тўртбучурк шаклини бароғларнинг ҳар бир томони карийб минг метргача ўзилган. Бог санъатдан ўтган ариклар эса уларни тенг тургатишига ажратти турган.

<p

Муносабат

ИНСОННИ МАҲВ ҚИЛИШ ЭМАС, ТАРБИЯЛАШ МУҲИМ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида» ги Фармонига асосан 2008 йил 1 январдан бошлаб ўлим жазосини бекор қилиниши мамлакатимиздаги инсоннинг хаёти, эркинлиги ва яшаш хукуки дахлизис эканлигини яна бир бор исботлади.

Халкаро хукукда хамда миллий қонунчилигимизда инсоннинг яшаш хукуки касфолатланган. Лекин қонунчилигимиздаги бу қасфолатда қарама-каршилик бор эди. Яны Ўзбекистон Республикаси Конституцияси 24-моддасида яшаш хукуки ҳар бир инсоннинг узвий хукуки эканлиги белгилаган бўйлабада. Жиноят кодекси моддаларидаги содир этилган жиноятлар учун ўлим жазоси кўзда тутильган.

Ўлим жазоси керакми-керакмаслиги ҳақида турли баҳслар юради.

Бир гурух ўлим жазоси амалда бўлиши тарафдорлари бўлса, бошкаси ўлим жазосининг умуман бекор қилиниши хоҳлашади.

Ўлим жазоси тарафдорларининг далиллари асосан иктиносидан томон билан бўғлиқ, Уларнинг фикрича, ўлим жазосининг умброд ёки узок муддатли озодлиқдан маҳрум этиш жазосига алмаштирилиши давлат бюджетига кимматга тушади. Дарҳакат, «Халкаро қамоқ ислоҳотлари» (PR) нинг хисоб-китобларига кўра, битта маҳбуснинг бир йиллик ҳарахати жаҳон стандартларига жавоб берган холда хисобланганда 20 минг АҚШ долларини ташкил этади. Ўлин жазосини ижро этишга эса 100 АҚШ доллари сарфланади. Лекин инсонийлик нуқтаси назаридан карагандаги инсоннинг умри ҳар қандай нарасдан устун. Колаверса, унинг яхши хукукини таъминлаш учун кетадиган сарф-ҳарахатдан

кўра, ҳаётiga нуқта қўйишни арzon ва осон билиш ҳаҳлатдан бошча нарса эмас. Аслида давлатнинг маблаги ёки пул ўлим куроли эмас, балки одамлар манбаатлари учун хизмат қўйувчи восита эмасми?

Иккичини гурух вакиллари эса ўлим жазосининг бекор қилиниши жамиятнинг юксак цивилизацияга эришгани ҳамда улуғ инсонпарварларлик белгиси деб ҳисоблашади.

Ўлим жазоси тарафдорларининг яна бир фикрича, ушбу жазо шахсларни оғир жиноятларга кўл уришади сақлаб туради. Лекин олиб боририлган кўпгина иммий тадқиқотлар шуни кўрсатдиги, ўлим жазосининг мавжуд ёки мавжуд эмаслиги жиноят содир этишга касд қилган шахсни жазолаш ҳолати эса ҳаётда учраб туради. Мисол учун, сабоб шўро хукумати даврида бегунон 800 мингга яқин инсонлар худди шундай ҳатолар курбони бўлган.

Умуман олганда эса шахсга нисбатан ўлим жазоси кўлланиши, инсоннинг боз ҳукуки — яшашга бўлган шахсни билан боғлиқдир. Унирад қилишга хеч кимнинг ҳақиқи йўк, Халкаро хукуқда инсоннинг яшашга бўлган хукуки фундаментал шахуклар сира суга киритилиб, универсал характерга эга ҳисобланади. Яшаш хукуки барча шахслар, уларнинг яхши ёки ёмонлигини дардан қатни назар, ажратиб бўлмайдиган хукуқидир.

Хозирги кунда дунёнинг 148 давлати «Халкаро ғуаролик» ва сиёсий хукуклар тўғрисидаги Пакт»га аъзо бўлган. Шундан 46 давлат ўлим жазоси кўлланишини рад этувчи иккичини факультатив протоколга кўшилган. Ушбу протокол бўйича ўлим жазоси тинчлик пайтида давлатларнинг жиноят-процессуз кончунчилига бўлар ўришади тийлиб туриши учун асосий омил бўлади.

Охирги пайтларда содир этилаётган жиноят ҳарахатлар, террорчилик хуруллари ушган жиноятичилини иштирокчиларни фақат ўлим жазосини кўлашади билангина мезонларига оғишмай риоя кўрсатиш турбиди. Ҳаттоқи, балки жиноятичлар узок муддатли озодлиқдан маҳрум килинишдан ҳар ҷумла оғизи ўзимни афзал кўрадилар.

Нуридин МАМАЖОНОВ,
Шерзод ОКТАМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Адмия вазирлиги мутахассислари

Қатор банкларда
нақд пул тушумининг камайиб кетиши босс батзи жойларда ишчихизматчилар ҳатто ойлик маошларини олинида ҳам айрим муммалоларга дуч келадиганни сир эмас.

Бу борада давлатимиз раҳбариномонидан қабул қилинган «Банклардаги депозит ҳисобларга қарори ижроси йўлида Самарқанд вилояти марказий банки тизимида фоалият кўрсатадиган мутахассислар фикри билан бошласи:

Фарҳод ХИДИРОВ,
вилоят «Саводгар-банк» бошқармаси

бошлиги:

— Ростини айтиш керак, бугун иктисадий ислоҳотлар жараёндаги айрим номутасиблар туфайли банкларга нақд пул тушуми ҳамайди. Айрим ҳолларда нақд пул масасидаси банк билан мижоз ўртасида ўзаро ишончизизлик ҳам келиб чикмоқда. Шунинг учун ҳам биз банкимиз ва унинг жойлардаги бўлумларида биринчи даражали тўловлар деб этироф

НАҚД ПУЛ ТЎЛОВЛАРИ УЗЛУКСИЗ БЎЛСА...

тилаётган: нафақа, пенсия, бюджет ташкилотларининг ойлик маошларини кечиришадиган нақд пулларни албатта банк кассалари топширилиши устидан қатни назорат ўрнатилиши керак.

Бошқармамиз тасаруфи-даги 8 та туман, шахар бўйламилари ва 18 та шоҳобча аҳоли хизматида. Қарордан кейин соҳиҳодимлари олди-га кўйилаётган талаб янам ортиди. Ҳозир нақд пул тушуми бўйича жойларда мониторинглар ўтказилмоқда.

Нақд пулларни вактида мижозларга етказиб бериш ва уларнинг мурожаатларини дарҳол эшиши ҳамда муммаларини ҳал қилиш юзасидан бошқармамизда маҳсус гурӯҳ тузилиб, жойларда ишонч телефонлари ўрнатилди.

Тойир ФАФФОРОВ,
Ургутумани «Милл以习近平
банки бошқармаси

хисобчиси:

— Банклардаги нақд пул тан-кислигининг юзага келишига сабаб — бандан ташҳари айланмаларининг авж олиб кетиши деб биламан. Ҳужалик юритувчи субъектлар томони-

Банк ва ислоҳот

XORIJDA

ЯНГИ ҲУКУМАТ: У ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

Украина президенти Виктор Юшченко собиқ баш вазир Юлия Тимошенко бошлигидаги хукумати истефога чиқарганидан кейин хукуматнинг янги таркиби шакллантира бошлади. Президентнинг айтишича, яна барса уазирларни тайнаётганда фокатини объектив сабабларга таянди.

—

Биз охирги пайтда ваъдабозлидан нарига ўтмай қолдик, — деди президент Юшченко. Шунингдек, якин кунларда хукумат доирасида тадбиркорлардан иборат кенгаш тузилиши маълум бўлиб келиди. Бунга хукуматнинг янги келажақдаги фокатини объектив сабабларга таянди.

Украинадаги вазиятдан негадир қўшни давлатлар эмас, умуман бошқа китъада жойлашган мамлакат, хусусан АҚШ безовти бўлмоқда. Украина президенти Киев нима бўлганда ҳам гарбга бўлган кунларни саклаб келишади.

Украина баш вазирни вазифасини бажарувчи Юрий Ехануров янги вазирлар мажхамаси аъзольарни тайнаётганда салбий ўзгариш бўлдими.

Собиқ баш вазир Юлия Тимошенко истефосидан кейин телевидение орқали чиқиш киди. Тимошенко президент уни вазифасидан озод қилиб оларидаги сиёсий иттифоқ ва мамлакат келажақини барбод кигланини алоҳидаги айтиб ўтди. Бирор, Тимошенко истефосига президент эмас, балки унинг атрофидаги шахслар сабаб бўлди деб хисобламоқда. Хукуматнинг собиқ раҳбар Юшченко атрофидаги сиёсатчилар уни шу йилнинг кузидаёт истефога чиқарилб ҳарориб, ўргига Миллий хавфисизлик кенгаси раҳбарни Петро Порошенкони тайнаётганмоки эканлигини айтиб берди. Петр Порошенко «ранг инкубон»ни ташкиллаштириши ва моялиштирища жонбозлик кўрсатган йирик тадбиркорлардан бирни хисобланади.

Тимошенко 2006 йилда бўйиб ўтадиган парламент сайловида президент билан иттифоқ тузмай ўз жамоаси бошқарши ниятида эканлигини ҳам билдириди.

Украина президенти Юшченко ва баш вазифасини бажарувчи Юрий Ехануров хукуматнинг янги таркибини шакллантириши бўлиб овара бўйиб турган бир пайтда, сиёсатчи ва мутахассислар янги Вазирлар. Мажхамаси эскисидан қай жихатдан фарқ қилишишади.

—

Хукуматнинг янги таркибига амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

Хукуматнинг янги таркиби амалдаги вазирлар ҳам кириши кириши.

—

МУЛК БҮЛИШ СИНОАТИ

Захирiddин Мухаммад Бобуринг дипломатик муносабатлари магзини бойликлар инъом этиш, юрт бўлиш сиёсати билан боғлик холда ҳам кузатамиш. Бобур бу масалада бой тажрибага эга бўлиб, ҳар бир ҳолатдан унумли фойдаланган ва юксак натижаларга эришган.

1508-1509 йиллар. Бобур Афғонистонда Кобул юхимиятини тиклаган, энди секин асталик билан Хиндистон томон юришин режалаштириб, ўзининг айтишича: «Кобул суви била Синд сувининг хотилишидин кўйироқ кўнга Нилобдин юқкорро иккى сувинг орасига» тушиб, паштун афғонлари ерлари орқали жанубга томон ҳарракат қилар. Ана шунда Бобур маҳаллий ҳалкнинг унга бўлган муносабатини аник, дипломатик охандга ифода этади. Бобуринг фикрича, унинг салтатни билан дўстона муносабатда бўлганлар инъоятидан баҳраманд бўлишган, аксинча душманлик ниятида бўлганлар жазога мустаҳик этилган.

Мисолларга мурожаат эта миз. Бобур Нилоб дарёси ўзинани кечиб, маҳаллий юрт бошларига Ҳаатийнинг унга «бир кежимлик отешкини шашкашига жавобни беради. Бирок, масаланинг иккичини томони — Бобуринг бу ерлик халқ ва уларнинг бошликларига бўлган муносабати ҳам у юрттан дипломатининг магзини ташкил килади.

Масалани оидинлаштириш учун бир мисол кептирамиз. Бобур Хиндистонда маҳаллий юрт бошларига Ҳаатийнинг унга «бир кежимлик отешкини шашкашига жавобни беради. Бирок, масаланинг иккичини томони — Бобуринг бу ерлик халқ ва уларнинг бошликларига бўлган муносабати ҳам у юрттан дипломатининг магзини ташкил килади.

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

Биз билган ва билмаган тарих

БОБУРНИНГ ДИПЛОМАТИК МАҲОРАТИ

катталари Бобурга тенг кела олмасликларини билиб унга пешвов чиқади, инъомлар пешкаш килиб, ўзларни у билан яқдил эканликларини билдиради. Бу ҳолат Бобур даридраги дипломатининг очиқ кўришни сирасига кирган. Одатда бундай вазиятда музокорлар олиб бориши, сукъ тузиши ёки муҳоррабага киришишга ўрин қолмаган. Бирок, масаланинг иккичини томони — Бобуринг бу ерлик халқ ва уларнинг бошликларига бўлган муносабати ҳам у юрттан дипломатининг магзини ташкил килади.

Масалани оидинлаштириш учун бир мисол кептирамиз. Бобур Хиндистонда маҳаллий юрт бошларига Ҳаатийнинг унга «бир кежимлик отешкини шашкашига жавобни беради. Бирок, масаланинг иккичини томони — Бобуринг бу ерлик халқ ва уларнинг бошликларига бўлган муносабати ҳам у юрттан дипломатининг магзини ташкил килади.

Бур насрда ўз фикрини тўлиқ байди қила олмас экан, шеврий мисолларга мурожаат этади. У замондош носирлардан фарқли ўларок, «Бобурнома»да жуда кўп шеърий парчалар келтирмайди, борлари ҳам насрни матн мазмунини кенгайтирган, унга бадий жило бериб, ифодасини ортигриган.

Юқоридаги иккى мисра Бобуринг ўз исход намунаси бўлуб, китобнинг насрлий парчаси билан бирга, бирлаҳзада, у томонидан ёзилганга ухшайди. Шунинг учун мазкур байтий Бобур дипломатияси нозиклигини ўзида узил-кесил ифода этиган парчада сифатни, колверса, муалифнинг адабий услубидан дарак берувчи мисол тарисида кабул килиш мумкин.

Мана бу мисолда айлан бир юрт, бир-бири билан кўншин элининг Бобурга салтатнига ўзига хос уларбаридан бир — насрлий матн орасидан назм намуналаридан фойдаланишидир. Албатта, бу усул факат Бобурганина хос бўймай, у Шарқ мумтоз адабиети, хусусан тарихи аспарларда кенг кўлланилган. Бори

еру ҳар вилоят бўйон кўймаси:

Ҳар кимки бўённи қўймаси, они тийгай,
Чопқой, талақай,
мутиву мунқод эттай».

Ушбу матнда Бобуринг ўзига хос дипломатик маҳорати намоён бўлган. У ҳам бўйса, ўз беки Мухаммад Али категори яхши муносабатда бўлган Ҳаатий ва унинг олдидан келган элчига ҳам этиром келишади. Бирок, масаланинг иккичини томони — Бобуринг бу ерлик халқ ва уларнинг бошликларига бўлган муносабати ҳам у юрттан дипломатининг магзини ташкил килади.

«Бобурнома» муналлифи нинг ўзига хос уларбаридан бир — насрлий матн орасидан назм намуналаридан фойдаланишидир. Албатта, бу усул факат Бобурганина хос бўймай, у Шарқ мумтоз адабиети, хусусан тарихи аспарларда кенг кўлланилган. Бори

(Давоми бор.)
Ҳассан ҚУДРАТУЛЛАЕВ,
филология фанори
доктори, профессор

бўйсунмаган, шунинг учун баттамоҳ маҳв истилган, Бўхороли Бобурга Ҳаатийнига килич ва бош оёқ ва истиломат фармонлари ийбориди.

«Бобурнома» муналлифи нинг ўзига хос уларбаридан бир — насрлий матн орасидан назм намуналаридан фойдаланишидир. Албатта, бу усул факат Бобурганина хос бўймай, у Шарқ мумтоз адабиети, хусусан тарихи аспарларда кенг кўлланилган. Бори

(Давоми бор.)
Ҳассан ҚУДРАТУЛЛАЕВ,
филология фанори
доктори, профессор

ОЗОД ЮОРТ, ОЗОД КЎНГИЛ

Озод юртим, тонгларингда очиқ осмоним бор менинг, Очиқ осмоним остида озод давроним бор менинг.

Аждодлардан куч олувчи руҳи равоним бор менинг, Дунёлар инчидан дунё жону жаҳоним бор менинг, Истиқололи бахт-иқబолим, ота маконим бор менинг!

Эътиқоду имонларда меҳру муҳаббатлар яшар, Чин ошиқлар юрагида сабру садоқатлар яшар, Саҳарларга кўнглини очган сарҳода жаннатлар яшар, Озод юрт, озод кўнгилда туркона аждодлар яшар, Асрларнинг ҳар қатиди умид, армоним бор менинг!

Уузайган ўйлар эмас, бир ҷархи кажрафтордир, Минг шиллардан тонганимиз эркинлик, истиқолодир, Кутганимиз азиз меҳмон, етганимиз дийдордир, Ҷархалак тўхтасан ер Турион — она дийёрдир, Бухорони Ҳива бўлган улуғ жаҳоним бор менинг!

Дилда тоза ниятлар кўп, ўтганилар руҳин шод этиб, Сўфитўрғани сайд этиб, озулларни сайдёт этиб, Бердақ бобом дилшод этиб, Навоийнуст ўтди этиб, Жайхун-Сайхун тўлқинлари тошган, Оролни ётди этиб, Даёсигу шинтику зор баҳри уммомим бор менинг!

Гулистон МАТЕҚУБОВА

Сийосат, партия ва ҳалқароюят

BOSH MUHARRIR:

Safar OSTONOV

TAHRIR HAY ATI:

Abdulla ORIPOV

Asliddin RUSTAMOV

Latif G'ULOMOV

Ashur QODIROV

Bobir ALIMOV

Habib SA'DULLA

Farruh HAMROEV

(Bosh muharrir birinchi o'rinosari)

Allmqul SULTONOV

(Bosh muharrir o'rinosari)

Andrey ORLOV

(Bosh muharrir o'rinosari «Golos Uzbekistona»)

Norboba SHAKAROV

Nomoz SA'DULLAYEV

To'lebbergen QAIPBERGENOV

Muslihiddin MUHIDDINOV

Olim MURODOV

Abdug'ani MAMASODIQOV

(Mas'ul kotib)

MUASSIS:

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

BO LIMLAR:

Siyosat, partiya va ҳалқароюят

133-10-13

Ma'naviyat va ma'rifat

133-69-45

Iqtisadiyot va iqtisadiyot

133-20-36

Parlament va huquq

136-76-21

Ekologiya, salomatlik va odob-ahloq

133-44-55

Axborot, sport va harbiy vatanparvarlik

133-21-43

Xatlar va omvayliy ishlar

133-12-56 (Tel. Faks)

Mas'ul kotib

133-72-83

Reklama va e-onlar

133-38-55, 133-47-80

VILOYAT MUXBIRLARI:

Andijonda —

25-32-70

Buxoroda —

222-10-92

Gulistonda —

25-22-32

Jizzaxda —

5-49-85

Navoiyda —

223-83-73

Namanganda —

6-43-43

Nukusda —

222-70-15

Samarqanda —

35-20-54

Urganchda —

226-51-35

Farg'onada —

26-43-62

Termizda —

3-79-98

MANZILIMIZ:

700000, TOSHKENT, MATBUOTCHILAR KO'CHASI, 32-UY.

Email: uzbovoz@sarkor.uz

Nabvatchi: Sohibjon SALIMOV

Gazeta «O'zbekiston ovozi»ning kompyuter markazida terlibi va sahfifalandi.

Sahifalovchi-dasturchi: Ikromjon ISMOILOV

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyatidagi kompaniyasi bosmaxonasi chop etildi.

Korxonalar manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 008-raqam bilan ro'yxatga olingan.

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi.

Hajmi 2 bosma taboq.

Gazeta seshnaba, payshenba va shanba kunlari chiqadi.

«O'zbekiston ovozi» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahrirat ruxsatini bilan amalga oshirildi.

— 854

6460 nuskhada bosildi

— Тизжорат материалари

O'za yakuni — Topshirish vaqtiga —

1 2 3 4 5